



PANORAMA

Uniwersytetu Trzeciego Wieku
Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Nr 7–8/2015



Projekt współfinansuje m.st. Warszawa



W numerze:

IV Ogólnopolska Konferencja UTW
Deklaracja programowa środowiska UTW

IV Ogólnopolska Konferencja Uniwersytetów Trzeciego Wieku,

Sala Kolumnowa Sejmu RP, 14 grudnia 2015 r.

Odbywająca się od czterech lat Ogólnopolska Konferencja UTW, pod honorowym patronatem Marszałka Sejmu, wpisuje się w najlepsze tradycje środowiska Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Gości powitała przewodnicząca Komisji Polityki Senioralnej Małgorzata Zwiercan zapraszając Panią Marszałek Małgorzatę Kidawę-Błońską do otwarcia Konferencji.

...Uniwersytety Trzeciego Wieku powinny czuć się w Sejmie dobrze, bowiem tu zawsze są mile widziane, a ich dorobek budzi powszechne uznanie. Jestem zaszczycona, że możemy po raz czwarty gościć przedstawicieli UTW z całej Polski i cieszę się, że to prestiżowe wydarzenie senioralne odbywa się pod patronatem Marszałka Sejmu RP – mówiła wicemarszałek Sejmu **Małgorzata Kidawa-Błońska**, uroczyście otwierając konferencję.

– Uniwersytety Trzeciego Wieku to jeden z najlepszych polskich towarów eksportowych.

– To niezwykle dynamicznie rozwijający się ruch społeczny, aktywny, widoczny w przestrzeni publicznej, kreatywny. Dodała, że Polacy mogą być dumni z działalności UTW, które aktywizują już tysiące starszych osób.

Aktywność Uniwersytetów Trzeciego Wieku przyczyniła się do powstania stałej sejmowej Komisji Polityki Senioralnej, a także



uchwalenia ustawy o osobach starszych nakładającej na rząd obowiązek stałego monitorowania i troski o sytuację osób starszych.

Pani Marszałek wyraziła też uznanie dla powołania pierwszego w historii Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, którego I inauguracyjna sesja odbyła się 1 października br. wyrażając jednocześnie nadzieję, iż będzie to ważna i stała data obrad tego przedstawicielstwa seniorów.

Podsumowanie 40.letnich dokonań ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku przedstawiła Krystyna Lewkowicz, prezes Fundacji „Ogólnopolskie Porozumienie UTW”.

Patrząc na dokonania 40. letniego okresu działalności UTW trzeba przypomnieć, iż założycielką pierwszego w Polsce i trzeciego w świecie Uniwersytetu była pani prof. Halina Szwarec. Osoba niezwykła, nauczyciel akademicki, gerontolog, wizjoner, bohaterka narodowa, która dostrzegła jako pierwsza potencjał tkwiący w osobach starszych i nadała wysoką rangę ich roli w społeczeństwie,



rodzinie, aktywności obywatelskiej, intelektualnej. Poświęciła wiele lat pracy naukowej na badania sytuacji zdrowotnej i szeroko rozumianej aktywizacji seniorów.

Założony przez Panią prof. w 1975 roku Uniwersytet Trzeciego Wieku na warszawskich Bielanach działa do dziś i nosi imię swojej założycielki. Odbłyły się w nim zarówno obchody 40. lecia jak i konferencje poświęcone pamięci prof. Haliny Szwarc.

Osobę i dorobek Pani prof. Haliny Szwarc Sejm RP uhonorował specjalną uchwałą.

Uniwersytety Trzeciego Wieku w początkowym okresie nie miały jednak sprzyjających warunków rozwoju, do roku 2005 powstało ich zaledwie ok. 100, a działalność swoją ograniczały do środowiska lokalnego.

Proces ich konsolidacji uznany dziś za podwaliny i jedno z głównych źródeł sukcesów tego ruchu, rozpoczął się w 2005 roku, kiedy Polsko Amerykańska Fundacja Wolności zapoczątkowała systemowe wspomaganie ruchu UTW środkami swojej Fundacji uruchamiając ogólnopolski i trwający kilka lat program „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”. Projekt ten pod nazwą *Seniorzy w akcji* realizowany jest ze środków PAFW do dziś przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych ę.

Konferencje organizowane przez PAFW oraz pierwszy w historii fundusz grantowy dla UTW spowodowały zdecydowany wzrost aktywności Uniwersytetów na arenie ogólnopolskiej.

Ten okres jest niezwykle ważny, bowiem uświadomił jak ważne dla rozwoju społeczności UTW są kontakty, wymiana doświadczeń jak również pokazał, że działając wspólnie, mówiąc jednym głosem będzie się lepiej słyszałym, a problematyka senioralna zyska odpowiednią rangę. Ta świadomość zainspirowała powstanie ogólnopolskich organizacji zrzeszających UTW, zarówno formalnych jak i nieformalnych, które także odegrały znaczącą rolę w rozwoju ruchu UTW.

Oceniając pozycję ruchu UTW na arenie społecznej należy stwier-

dzić, iż właśnie to zjednoczenie stało się podwaliną największych jego osiągnięć, motorem dynamicznego rozwoju. Zyskało uznanie i wysoką pozycję społeczną, bo zajmowało się najważniejszymi problemami osób starszych, w sposób partnerski kształtując relacje z rządem, sejmem, senatem, instytucjami publicznymi i społecznymi.

Jest to dziś największy i najbardziej dynamicznie rozwijający się ruch społeczny.

I kongres UTW zgromadził przedstawicieli 385 UTW, i od tego wydarzenia rozpoczęła się dynamiczna systemowa polityka senioralna. Wydany na jego zakończenie *Pakt na rzecz seniorów* jasno formułował i właściwie zaadresował przemysłane i realne postulaty; zawierał także własny program działania oraz deklaracje partnerstwa z rządem w ich realizacji.

Taka strategia przyniosła znakomite rezultaty, czego syntetycznym wyrazem jest fakt, iż wszystkie postulaty i projekty objęte tym dokumentem zostały zrealizowane.

II Kongres UTW w marcu 2015 roku zgromadził już delegatów 520 Uniwersytetów.

Najdonioślejszym projektem przyjętej na Kongresie strategii dla UTW było powołanie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Jego inauguracyjna sesja odbyła się w Sejmie RP w dniu 1 października br.

Można stwierdzić, iż środowisko UTW w okresie ostatnich lat było inspiratorem, czynnym uczestnikiem i partnerem rządu w tworzeniu polityki senioralnej w Polsce.

Polskie UTW stały się rozpoznawalną polską marką. Dopracowały się specyficznego „polskiego modelu”, który charakteryzuje różnorodność form organizacyjno-prawnych, bardzo szeroka oferta programowa oraz wysokie ujednolicone standardy działania.

Charakteryzuje ten ruch także ustawiczne poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych, nowych inicjatyw społecznych, naddążanie za szybko rozwijającym się społeczeństwem informatycznym.

Innowacyjnym osiągnięciem na skalę europejską jest powołanie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, który stał się ogólnopolskim przedstawicielstwem seniorów na najwyższym parlamentarnym szczeblu. Celem i optymalną jego formułą jest reprezentatywność wszystkich środowisk seniorów w Polsce.

To niezmiernie trudne zadanie, zważywszy z jednej strony na niezwykłą różnorodność i ogromną liczbę organizacji, które kierują swoją ofertą do osób starszych, z drugiej strony - biorąc pod uwagę fakt, iż zdecydowana większość osób starszych nie należy do żadnej organizacji i w sumie jest mało aktywna.

W I inauguracyjnej sesji OPS jeszcze do końca się to nie udało, chociaż na sali obrad znaleźli się reprezentanci ponad 3000 organizacji, ale zamieściliśmy ten problem w katalogu najpilniejszych spraw do rozwiązania. Niezbędne jest jednak do tego odpowiednie przygotowanie formalno-prawne, tj. wypracowanie formuły i ustawowej definicji organizacji senioralnej.

Prof. **Janusz Szymborski** zaprezentował autorskie propozycje zdefiniowania „organizacji senioralnej”, które szczegółowo zostały omówione w dostarczonych zebranych materiałach konferencyjnych.

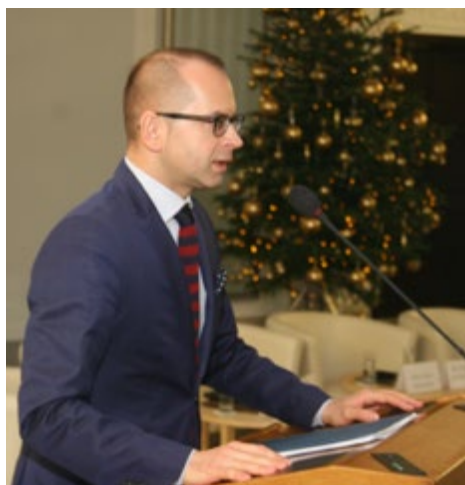
Definicja bardziej ogólna i uniwersalna powinna znaleźć się w dokumencie rangi ustawy, w ślad za ustawową definicją „osoby starszej” oraz definicją „polityki senioralnej”, natomiast do celów naboru delega-



tów z organizacji senioralnych do Obywatelskiego Parlamentu Seniorów powinna być w regulaminie OPS uszczegółowiona w sposób umożliwiający delegowanie przedstawicieli organizacji największych, o najszerzym zasięgu terytorialnym, najbardziej reprezentatywnych dla środowiska polskich seniorów.

Trwają konsultacje społeczne, a dzisiejsza konferencja jest doskonałą okazją do przedstawienia ich dotychczasowych wyników przedstawicielom ok. 350 UTW obecnych na Sali.

– Ostatnie cztery lata to niespotykany w skali ostatnich 26 lat rozwój polityki senioralnej rozumianej jako tworzenie warunków na rzecz godnego, zdrowego i aktywnego starzenia się – mówił przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku poseł **Michał Szczerba**. To zarazem wynik otwartości władz publicznych na problemy senioralne jak i kreatywności środowiska. Podkreślił wagę uchwalonych w ostatnim roku ustaw: o osobach starszych oraz o zdrowiu publicznym. Zarówno Parlamentarny Zespół ds. UTW jak i Komisja Polityki Senioralnej poszukiwać będzie optymalnych metod ich realizacji.



Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich **Sylwia Spurek** mówiła, że ochrona praw osób starszych jest jednym z priorytetów biura RPO. Zwróciła uwagę m.in. na ko-



nieczność zapewnienia osobom starszym prawa do decydowania o własnym życiu oraz prawa do aktywności.

Mówiła też o potrzebie realizacji Międzynarodowego planu działania w kwestii starzenia się społeczeństw przyjętego w Madrycie w 2002 roku. Dodała, że kilka lat temu pojawił się pomysł, by zasady planu madryckiego były podstawą międzynarodowej konwencji o prawach osób starszych. Dr S. Spurek oceniła, że opracowanie takiej konwencji byłoby ze wszech miar wskazane i zapowiedziała, że Rzecznik Praw Obywatelskich zwróci się do Ministra RPiPS z prośbą o przedstawienie stanowiska rządu w tej sprawie.

Wiceminister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej **Elżbieta Bojanowska** podkreśliła, że tworząc politykę senioralną, należy pamiętać o zróżnicowanych potrzebach osób starszych, o potrzebie kształtowania prawidłowych relacji międzypokoleniowych i zapobieganiu społecznej marginalizacji osób starszych.



Minister zdrowia Konstanty Radziwiłł skierował do uczestników konferencji list, który wręczył organizatorom konferencji **Jakub Banaszek**. Minister zapewniał w nim, że będzie współtworzył taką politykę senioralną, której celem jest poprawa jakości życia osób starszych i stworzenie warunków do zdrowego i aktywnego starzenia się. Dodał, że w resorcie podejmowane są działania mające na celu poprawę dostępu do farmakoterapii poprzez wprowadzenie listy bezpłatnych leków dla osób po 75. roku życia.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli **Krzysztof Kwiatkowski**, powołując się na raporty NIK, mówił, że osoby powyżej 50. roku życia nie otrzymują skutecznej pomocy w aktywizacji zawodowej. Przypomniawszy też wyniki kontroli, która wykazała, że w Polsce brakuje lekarzy geriatrów oraz specjalistycznych poradni i oddziałów dla osób starszych. Kontrole NIK dowodzą, że z powodu braku geriatrów (w roku 2014 było ich w Polsce tylko 321, czyli 0,8 na 100.000 mieszkańców), wzrasta





koszt i obniża się jakość leczenia osób starszych.

W panelu dyskusyjnym pod hasłem „Kierunki i wyzwania polityki senioralnej na lata 2016-2020”, moderowanym przez posła Michała Szczerbę, wiceprzewodniczącego Komisji Polityki Senioralnej wzięli udział eksperci reprezentujących różne instytucje zaangażowane w niesienie pomocy osobom starszym.

Mówiono o wyzwaniach polityki senioralnej, o prawie do godności osób starszych oraz poprawie jakości ich życia. Wskazywano na dokonania rządu w ostatnich latach i działaniach Uniwersytetów, ale przede wszystkim wskazywano na wzrastające potrzeby medyczne i opiekuńcze dla osób starszych w różnych aspektach ich działania.

Pani Zuzanna Grabusińska, dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej poinformowała, że w 2016 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej chce wprowadzić program, który ma zstandaryzować usługi wsparcia dla seniorów. Podkreśliła, że mówiąc o wsparciu dla osób starszych, których populacja dynamicznie rośnie, trzeba pamiętać, że większość z nich to osoby chore, cierpiące na kilka a nawet kilkanaście schorzeń. Dlatego skupiając się na pomocy chorym, konieczne jest wyznaczenie standardów opieki. – Takie programy zamierzamy wdrożyć w przyszłym roku, mają one określać zarówno standardy dla placówek opiekuńczych, ale również samych opiekunów i asystentów osób starszych.

Resort zamierza także aktywnie działać na rzecz budowania sieci wsparcia dla osób w wieku podeszłym. Na początku 2016 roku będą ogłoszone nowe konkursy w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020.

Program ten, podobnie jak jego pierwsza wersja na lata 2012-2013, jest przedsięwzięciem kompleksowym, uwzględniającym obszary i kierunki wsparcia umożliwiające osiągnięcie celu głównego, jakim jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną.

Zakłada włączenie sektora organizacji pozarządowych do działań służących zaangażowaniu seniorów.

– Liczymy na zainteresowanie oferentów udziałem w konkursach. Obecnie trwa pewna modyfikacja programu, ale już na początku roku będziemy przyjmować zgłoszenia – podkreśliła.

Jak podkreśliła w nadchodzącym roku resort zamierza też mocno skoncentrować nad promocją profilaktyki zdrowotnej. – Naszą starość kształtujemy przez całe swoje życie. Musimy o tym przypominać całemu społeczeństwu. Chcemy zachęcać Polaków do zmiany sposobu codziennego funkcjonowania, na sprzyjający zachowaniu zdrowia przez długi czas.

Dziedzina, która wymaga szczególnej troski, rozwoju, dofinansowania, a przede wszystkim systemowych rozwiązań legislacyjnych jest likwidacja

obszarów niedostatku materialnego jako również opieka nad osobami niesamodzielnymi i stworzenie skutecznego system wsparcia ich rodzin i opiekunów.

Zebrani jednogłośnie przyjęli tekst Deklaracji programowej IV Konferencji UTW, w której jej uczestnicy wyrazili wolę twórczej współpracy z Radą Ministrów, Sejmem i Senatem RP, organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami senioralnymi, a także z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w dalszych działaniach na rzecz osób starszych.

Na zakończenie Konferencji uczestnicy obejrzeli krótki film nakręcony przez telewizję senioralną TV60+ w ramach projektu ASOS 2014-2020 prezentujący wzorcowy poziom usług opieki długoterminowej dla seniorów, połączonej z szerokim programem rehabilitacji i aktywizacji społecznej i ruchowej pensjonariuszy.

Ten film to dokument kształtujący pożądane wzorce konsumencie w zakresie opieki nad osobami starszymi, pokazujący, że takie doskonałe placówki w Polsce już są i mogą funkcjonować. To także wskazówka, że zarówno seniorzy jak i ich opiekunowie powinni nauczyć się stawiania wysokich wymagań srebrnej gospodarce, systemowi ochrony zdrowia, domagać się rehabilitacji tak długo jak tylko jest ona zasadna – podkreśliła Krystyna Lewkowicz.

Dziękując zebranych za udział w Konferencji oraz składając życzenia Świąteczne i Noworoczne, Krystyna Lewkowicz zaproponowała wszystkim politykom, ekspertom, animatorom oraz beneficjentom polityki senioralnej aby w Nowym Roku 2016 przyświecało polityce senioralnej motto działania:

Każda osoba starsza ma prawo do godności, akceptacji, szczęścia i zdrowia.



RUCHU UTW W POLSCE
1975-2015

DEKLARACJA PROGRAMOWA

IV OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI UNIwersytetów TRZECIEGO WIEKU

POD HONOROWYM PATRONATEM MARSZAŁKA SEJMU RP

SEJM RP, 14 GRUDNIA 2015 R.

Podsumowując obchody 40-lecia ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku (UTW) w Polsce, uczestnicy Konferencji stwierdzają, iż:

- **Ruch UTW w Polsce** stał się modelowym przykładem społecznego funkcjonowania osób starszych, charakteryzującym się różnorodnością form organizacyjno-prawnych oraz bogatą ofertą programową, wykazującą niezwykle dynamikę rozwoju, a także dbałość o wysokie standardy działania;

- **Środowisko UTW** skupia obecnie ponad 150 tys. aktywnych uczestników, zorganizowanych w ponad 520 organizacjach na terenie Polski, a także w polonijnych skupiskach na Ukrainie, Białorusi, Litwie, Łotwie i w Austrii;

- **Za szczególnie osiągnięcie** ruchu UTW umożliwiające prowadzenie dialogu z władzami publicznymi oraz współuczestnictwo w kształtowaniu polityki senioralnej w Polsce, **środowisko UTW uznaje powołanie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów**, pierwszego ogólnopolskiego przedstawicielstwa osób starszych. Konieczne jest jednak wypracowanie pełnej reprezentatywności środowisk senioralnych oraz systemu finansowania niezbędnych kosztów funkcjonowania OPS;

- **Środowisko UTW wspierać będzie tworzenie gminnych rad seniorów** jako oddolnej inicjatywy osób starszych na poziomie lokalnym, koniecznej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i diagnozowania problemów senioralnych;

- **Środowisko UTW wysoko ocenia wkład Rady ds. Polityki Senioralnej** oraz wdrożenie przy jej udziale pakietu programów senioralnych, w tym w szczególności: *Długofalowych Założeń Polityki Senioralnej na lata 2014-2020*, jak również *Rządowego Programu Aktywizacji Społecznej Osób Starszych na latach 2014-2020 (ASOS)* oraz tworzenia dziennych domów pobytu Senior-WIGOR.

- **Uchwalenie ustawy o osobach starszych**, będącej inicjatywą ustawodawczą Komisji Polityki Senioralnej, zostało z uznaniem przyjęte przez ruch UTW, który deklaruje współpracę z Radą Ministrów i innymi instytucjami w realizacji ustawowego obowiązku stałego monitorowania sytuacji osób starszych w różnych obszarach funkcjonowania oraz przedkładania corocznych informacji Sejmowi i Senatowi RP z wyników tych badań;

- **Kontynuowanie w obecnej kadencji Sejmu RP i Senatu RP komisji polityki senioralnej**, stwarza nadzieję na prowadzenie przez nie systematycznej działalności legislacyjnej na rzecz osób starszych we współpracy z organizacjami senioralnymi.

Korzystając z niepowtarzalnej okazji, jaką stwarza obecność na Konferencji przedstawicieli 350 UTW i kilkudziesięciu liderów innych organizacji działających na rzecz osób starszych, uczestnicy Konferencji przedkładają do konsultacji społecznych i dalszych prac legislacyjnych propozycję zde-

finiowania organizacji senioralnej jako „**podmiotu w rozumieniu art. 3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, zrzeszającego osoby, które ukończyły 60 rok życia, prowadzącego działalność pożytku publicznego ukierunkowaną na zaspokajanie różnorodnych potrzeb osób starszych**”.

• **Proces demograficznego starzenia się ludności Polski** stawia przed władzami publicznymi oraz całym społeczeństwem wyzwania w obrębie polityk publicznych na wszystkich szczeblach administracyjnych, a realizacja całościowej polityki senioralnej wymaga włączenia się organizacji senioralnych, w tym w szczególności aktywnego, twórczego środowiska UTW.

Uczestnicy Konferencji doceniając wagę polityki senioralnej, w wyniku dyskusji i konsultacji społecznych rekomendują władzom publicznym kierunki działań, w obszarach najbardziej aktualnych dla osób starszych:

• **w celu poprawy efektywności polityki senioralnej** – kontynuowanie finansowania zarówno projektów senioralnych w ramach ASOS, funkcjonowania Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, jak i wzmacnianie potencjału organizacji poprzez promowanie rozwiązań srebrnej gospodarki, w tym na poziomie lokalnym, gdzie najdobitniej uwidaczniają się potrzeby osób starszych;

• **w celu zwiększania szans na godną starość** – rozwój srebrnej gospodarki, tworzenie miejsc pracy dla osób starszych, gwarancja ciągłości świadczeń emerytalnych, ich odpowiedniej wysokości i waloryzacji, zmniejszanie skali zagrożenia wykluczeniem społecznym osób starszych z powodu ubóstwa, co wymaga uwzględniania problematyki senioralnej w realizowanej polityce gospodarczej, społecznej i regionalnej;

• **w celu sprostania codziennym problemom w opiece nad osobami niesamodzielnymi** – wprowadzenie rozwiązań finansowych, prawnych, organizacyjnych, instytucjonalnych gwarantujących usługi odpowiednie do wieku, stanu zdrowia czy dochodów tych osób, co wymaga rozważenia możliwości instytucjonalnego połączenia i większej koordynacji systemów pomocy społecznej i ochrony zdrowia;

• **w celu budowy i rozwoju zintegrowanego systemu opieki geriatrycznej** – efektywniejsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury medycznej, sukcesywny rozwój specjalistycznych poradni i geriatrycznych oddziałów szpitalnych, intensywniejszy rozwój kształcenia personelu, podejmowanie prac badawczych, wyznaczanie standardów, co wymaga wsparcia dla formowania przywództwa krajowego

w gerii w ramach powołanego Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji;

• **w celu sprostania potrzebom osób starszych przewlekłe chorych i niepełnosprawnych** – wykorzystanie w opiece zdrowotnej i społecznej zaawansowanych technologii informacyjnych, komunikacyjnych, sprzętowych, diagnostycznych i terapeutycznych możliwych do zastosowania w miejscu zamieszkania, co wymaga stałej publicznej debaty na temat roli państwa i rodziny w zaspokojeniu potrzeb osób starszych;

• **w celu skuteczniejszego wprowadzania w życie idei zdrowego starzenia się** – realizacja skoordynowanych, systemowych działań w zakresie promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej, profilaktyki zagrożeń i chorób, co wymaga działań uświadamiających potrzeby zdrowotne bardzo zróżnicowanych subpopulacji osób starszych oraz zdefiniowania barier strukturalnych w tych kwestiach, także w kontekście realizacji przepisów ustawy o zdrowiu publicznym i Narodowego Programu Zdrowia;

• **w celu poprawy relacji międzypokoleniowych** – wzmocnienie działań na rzecz rewizji postrzegania starości i przygotowania się do tego etapu życia, co wymaga harmonijnego współdziałania w tym procesie władz publicznych, samorządów, pracodawców, związków zawodowych, kościołów, organizacji pozarządowych, w tym senioralnych, a także mediów, szczególnie publicznych;

• **w celu poprawy bezpieczeństwa osób starszych** – rozwój skoordynowanych działań systemowych ukierunkowanych na zapewnienie bezpieczeństwa, przeciwdziałania wszelkim formom przemocy w rodzinie i innych obszarach funkcjonowania oraz dyskryminacji ze względu na wiek;

• **w celu rozwoju aktywności społecznej osób starszych skupionych w ruchu UTW** – tworzenie warunków logistycznych i finansowych, także w samorządach lokalnych i uczelniach wyższych, dla właściwego funkcjonowania i budowania silnej marki UTW, podnoszenie jakości i różnorodności form edukacji; wspieranie integracji Polaków mieszkających poza granicami Polski poprzez stwarzanie im w ramach placówek UTW możliwości utrzymywania tożsamości narodowej, wymiany kulturalnej, kulturowania polskości, także wśród młodego pokolenia.

Uczestnicy Konferencji deklarują wolę twórczej współpracy z Radą Ministrów, Sejmem i Senatem RP, organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami senioralnymi, a także z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w dalszych działaniach na rzecz osób starszych.

Dokąd zmierza polityka senioralna?

Ostatnie 4 lata (2012–2015) eksperci i działacze środowiska senioralnego oceniają zgodnie jako okres wydarzeń o historycznym znaczeniu, nie mających w polskiej polityce społecznej precedensu.

Stworzone zostały po raz pierwszy w historii solidne podwaliny długookresowej, systemowej polityki senioralnej. Powołano wyspecjalizowane instytucje, przyjęto szereg programów senioralnych o długim horyzoncie czasowym, wyasygnowano na ich realizację z budżetu państwa ogromne środki finansowe. Jednym z takich wydarzeń było powołanie Komisji Polityki Senioralnej.

Nieco historii i statystyki

Stała sejmowa Komisja Polityki Senioralnej została powołana 9 maja 2014 r. **jednogłośnie** przyjętą przez Sejm RP uchwałą. To bezprecedensowe wydarzenie w polskiej polityce senioralnej i europejskiej praktyce parlamentarnej odbiło się pozytywnym echem w całej Unii Europejskiej.

To ogromny sukces zarówno Przewodniczącego posła Michała Szczerby, który przez wiele miesięcy zabiegał o jej powstanie, jak i środowiska Uniwersytetów Trzeciego Wieku, które wspierało inicjatywę powołania Komisji na wszystkich etapach, a następnie bardzo aktywnie uczestniczyło w jej działaniach.

Akces do udziału w Komisji Polityki Senioralnej 2014-2015 złożyło aż **27 posłów reprezentujących wszystkie kluby parlamentarne**.

Komisji narzuciła sobie i partnerom niezwykle tempo pracy. W trakcie zaledwie 17 miesięcy funkcjonowania Komisji odbyło się 30 posiedzeń plenarnych, z udziałem licznych gości – prelegentów zaproszonych do referowania zagadnień wniesionych do porządku obrad, reprezentujących wszystkie resorty i instytucje publiczne mające w swoich statutowych działaniach zagadnienia senioralne.

W obradach plenarnych brały udział także bardzo licznie reprezentowane Uniwersytety Trzeciego Wieku i inne organizacje senioralne z całego kraju, zakłady opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, hospicja, gminne rady seniorów, a także przedstawiciele szeroko rozumianej srebrnej gospodarki.

Uczestnicy posiedzeń plenarnych otrzymywali materiały w formie drukowanej odzwierciedlające wystąpienia prelegentów, mieli także możliwość wygłaszania stanowisk, oświadczeń, zadawania pytań prelegentom i członkom Komisji.

Mimo relatywnie krótkiego okresu funkcjonowania Komisja stworzyła interdyscyplinarny i międzyresortowy system działania, zintegrowała w dużej mierze politykę społeczną z polityką zdrowotną, skoncentrowała się na aktywności obywatelskiej osób starszych.

Zakończyła kadencję dorobkiem legislacyjnym, w postaci ustawy osobach starszych, znaczącym wkładem w ustawę o pomocy prawnej, narodowy program zdrowia i in.

Jednym z najważniejszych sukcesów KPS było stworzenie partnerskich relacji między Sejmem a środowiskiem seniorów, współorganizacja II wielkiego Kongresu Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz powołanie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, którego inauguracyjna sesja odbyła się 1 października 2015 r.

KPS była też inicjatorem i rzecznikiem dalszej konsolidacji senioralnego środowiska, w wyniku czego do Obywatelskiego Parlamentu Seniorów weszli obok przedstawicieli 520 UTW także członkowie Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, Koalicji Na Pomoc Niezależnym, przedstawiciele gminnych/miejskich rady seniorów oraz innych organizacji senioralnych.

To partnerstwo jest niezwykle ważne i potrzebne obydwu stronom. Dla Komisji było istotnym wsparciem społecznym, zaś w środowisku senioralnym rozbudziło ogromne nadzieje i oczekiwania na przyszłość. Wymaga ono ochrony, pielęgnowania i dalszego rozwoju...

Co nas czeka...

Komisja Polityki Senioralnej nowej kadencji Sejmu RP 2015-2019 została powołana 16 listopada 2015 roku. Przewodnictwem Komisji objęła Posel Małgorzata Zwiercan (KUKIZ15).

W jej skład weszło 18 posłów:

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Klub parlamentarny	Okręg wyborczy
1	Augustynowska Joanna	członek	N	Wrocław
2	Bańkowski Paweł	członek	PO	Sosnowiec
3	Borowiak Joanna	członek	PiS	Toruń
4	Bukiewicz Bożena	członek	PO	Zielona Góra
5	Burzyńska Lidia	członek	PiS	Częstochowa
6	Czochara Katarzyna	członek	PiS	Opole
7	Glenc Teresa	członek	PiS	Rybnik
8	Henczyca Bożena	członek	PO	Kalisz
9	Kaczorowska Alicja	członek	PiS	Łódź
10	Możdżanowska Andżelika	członek	PSL	Kalisz
11	Okła-Drewnowicz Marzena	członek	PO	Kielce
12	Rusecka Urszula	członek	PiS	Tarnów
13	Smirnow Andrzej	członek	PiS	Warszawa
14	Szczerba Michał	zastępca przewodniczącego	PO	Warszawa
15	Szlachetka Jarosław	członek	PiS	Kraków
16	Wróblewska Krystyna	członek	PiS	Rzeszów
17	Zawiślak Sławomir	zastępca przewodniczącego	PiS	Chełm
18	Zwiercan Małgorzata	Przewodnicząca	KUKIZ15	Gdynia

Komisja była współorganizatorem IV Ogólnopolskiej Konferencji UTW (14.12.2015). Nie wypracowano jeszcze planu pracy na 2016 r.

Tymczasem, z dniem 1 stycznia 2016 r. wchodzi w życie 3 ważne uchwały, w tym o osobach starszych oraz o pomocy prawnej i edukacji prawnej. Wiedza na temat tych rozwiązań prawnych jest w terenie bardzo słaba.

Nie ma jak dotychczas rozporządzeń wykonawczych regulujących szczegółowy tryb realizacji tych uchwał, nie ma też wypracowanego stanowiska Komisji w tej sprawie.

Tematy, którymi komisja zamierza się zająć w tej kadencji wg zapowiedzi prasowych posła Michała Szczerby to przede wszystkim kwestia niesamodzielnych osób starszych.

Podzielamy ten pogląd, bowiem jak pokazała dyskusja panelistów IV Ogólnopolskiej Konferencji UTW – zagadnienia opieki długoterminowej dla osób niesamodzielnych jak i system wsparcia dla ich opiekunów formalnych i nieformalnych jest dziedziną najbardziej zaniedbaną i wymagającą pilnych rozwiązań systemowych.

Jest jednak także wiele innych rozpoczętych programów senioralnych, których dalsze losy budzą zaniepokojenie środowiska senioralnego.

W programie rządu, polityka senioralna sygnalizowana jest w dwóch kluczowych propozycjach, a mianowicie projekcie bezpłatnych leków dla osób pow. 75 r. ż. oraz obniżenia wieku emerytalnego.

Obydwa przedsięwzięcia są dość kontrowersyjne zarówno pod względem merytorycznym (w całej Europie podejmuje się działania zmierzające do wydłużenia aktywności zawodowej seniorów) jak i finansowym, tj. możliwości ich finansowania jak również skutków dla samych beneficjentów tych zmian.

Sprawa nieodpłatnie wydawanych leków, w szczególności nie znana ich lista, uniemożliwia ocenę merytoryczną i finansową projektu, a tym samym przeprowadzenie konsultacji społecznych oraz zajęcie stanowiska przez zainteresowanych.

Podsumowanie

Reasumując środowisko senioralne ma powody do obaw, czy polityka senioralna zainicjowana w latach 2012-2015 będzie kontynuowana, czy nadal funkcjonować będzie Rada ds. Polityki Senioralnej, czy będą realizowane rekomendacje zawarte w *Długofalowych Założeniach Polityki Senioralnej na lata 2014-2020*, np. odnoszące się do wzrostu poziomu aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, rozwoju i wpierania podmiotów

ekonomii społecznej, czy kontynuowany będzie program tworzenia dziennych domów pobytu Senior WIGOR, programy wsparcia ekonomii społecznej, srebrnej gospodarki i inne zapoczątkowane w latach 2012-2015.

Podobnych pytań nasuwa się więcej i zarówno liderzy UTW jak i działacze Ogólnopolskiego Porozumienia Uniwersytetów Trzeciego Wieku nie mają obecnie rzetelnej wiedzy aby w kontaktach z seniorami udzielać na nie kompetentnych odpowiedzi.

Z takimi pytaniami spotykać się będą także ze strony seniorów członkowie Komisji Polityki Senioralnej w swoich środowiskach lokalnych.

Środowisko senioralne sygnalizuje ogromne zapotrzebowanie na kontakty z członkami Komisji Polityki Senioralnej na poziomie lokalnym oraz ma wielkie oczekiwania i nadzieje na dalszą współpracę.

Wymiana informacji i zbierane opinie powinny być kluczowe dla aktywności członków KPS na posiedzeniach plenarnych.

Zmniejszenie składu Komisji w istotny sposób ograniczy kontakty regionalne, a przedłużający się okres wewnętrznych spraw organizacyjnych opóźnia podjęcie przez Komisję działalności merytorycznej.

Środowisko UTW jak również delegaci Obywatelskiego Parlamentu Seniorów oczekują jak najpilniejszego przedstawienia przez Komisję Polityki Senioralnej programu pracy oraz jego konsultacji z organizacjami pozarządowymi, a także zwrócenie się do odpowiednich instytucji publicznych o przedstawienie rzetelnej informacji we wszelkich kluczowych sprawach budzących pytania pozostające obecnie bez odpowiedzi.

Deklaruje jednocześnie otwartość i aktywny udział w badaniach, konsultacjach społecznych, łączności z organizacjami senioralnymi itp. działania promujące projekty i politykę senioralną.

Niezbędne do tego jest wzajemne poznanie, tj. spotkania członków Komisji z przedstawicielami organizacji senioralnych zarówno na posiedzeniach plenarnych jak i z środowiskami lokalnymi w okręgach wyborczych, prezentacja rozwiązań, zbieranie opinii, omawianie ich na plenarnych posiedzeniach Komisji.

Za kluczowe zagadnienia, które powinny znaleźć się w programie pracy Komisji na I półrocze 2016 roku, środowisko UTW uważa:

- ❖ optymalny wybór i specyfikacja obszarów monitorowania sytuacji osób starszych na 2016 r., przy czym za obszary priorytetowe środowisko UTW uznaje sytuację osób niesamodzielnych i ich opiekunów formalnych i nieformalnych, a także dostępność do rehabilitacji i specjalistycznej opieki medycznej, w tym geriatrycznej;
- ❖ pilotowanie przez członków Komisji Polityki Senioralnej w poszczególnych resortach kolejnych etapów przygotowań do wejścia w życie i realizacji ustaw senioralnych i na bieżąco przekazywanie informacji na posiedzeniach plenarnych;
- ❖ upowszechnienie wiedzy nt. ustaw senioralnych wchodzących w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. oraz harmonogramu i metod ich realizacji; przeprowadzanie konsultacji społecznych w lokalnych środowiskach senioralnych;
- ❖ podjęcie inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do przyjęcia ustawowej definicji organizacji senioralnej;
- ❖ wydanie opinii odnośnie dodatkowych kryteriów „organizacji senioralnej” do celów naboru do kolejnych sesji plenarnych OPS;

Dwa ostatnie zagadnienia są konsultowane w środowisku senioralnym od kilku tygodni i praktycznie mogą być w każdej chwili przedstawione przez przedstawiciela Obywatelskiego Parlamentu Seniorów na posiedzeniu plenarnym KPS.

- ❖ poparcie starań Prezydium OPS w spr. zabezpieczenia środków finansowych w budżecie Kancelarii Sejmu na niezbędne koszty funkcjonowania Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

To zadanie warunkuje niezależność Obywatelskiego parlamentu Seniorów, wzrost jego reprezentatywności oraz sprawne funkcjonowanie pomiędzy sesjami plenarnymi.

Jesteśmy do dyspozycji Komisji Polityki Senioralnej we wszelkich sprawach związanych z realizacją jej zadań.

Krystyna Lewkowicz
Przewodnicząca

Obywatelskiego Parlamentu Seniorów

Zapraszamy wszystkie organizacje do konsultacji w sprawie definicji organizacji senioralnej.

W poprzednim numerze Panoramy UTW SGH przedstawiliśmy autorski projekt prof. Janusza Szymborskiego zawierający propozycje dot. definicji organizacji senioralnej wraz z obszernym uzasadnieniem.

W czasie IV Ogólnopolskiej Konferencji Uniwersytetów Trzeciego Wieku (14.12.2015) sformułowany został apel do Komisji Polityki Senioralnej o wsparcie procesu legislacyjnego tak, aby projekt, uzgodniony w toku konsultacji, znalazł się w dokumencie rangi ustawy.

Za najodpowiedniejsze miejsce uznaje się ustawę o osobach starszych (zawierającą już definicję „osoby starszej” i „polityki senioralnej”) lub ustawę o pożytku publicznym i wolontariacie.

Autorska propozycja definicji organizacji senioralnej jako: **„podmiotu w rozumieniu art. 3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, zrzeszającego osoby, które ukończyły 60 rok życia, prowadzącego działalność pożytku publicznego ukierunkowaną na zaspokajanie różnorodnych potrzeb osób starszych”** składa się z trzech członów.

Człon pierwszy **„podmiotu w rozumieniu art. 3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie”** odwołuje się do definicji podmiotu określonego w ustawie o pożytku publicznym i o wolontariacie (DU. 2014.1118, zm. DU. 2016.1333)

Cytat z ustawy: 3. 1. Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie.

2. Organizacjami pozarządowymi są:

- 1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych,
- 2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku
 - osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:

- 1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- 2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) spółdzielnie socjalne;
- 4) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2014 r. poz. 715),

które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.”

To bardzo szeroka definicja organizacji pozarządowych o bardzo różnych celach statutowych, określonych w art. 4. ustawy, obejmujących 33 rodzaje działalności pożytku publicznego.

Drugi człon **„zrzeszającego osoby, które ukończyły 60 rok życia,”** zawęża pojęcie organizacji senioralnej do organizacji zrzeszającej osoby starsze. (zdefiniowane w ustawie o osobach starszych)

Trzeci człon projektu definicji w brzmieniu: **„prowadzącego działalność pożytku publicznego ukierunkowaną na zaspokajanie różnorodnych potrzeb osób starszych”** wprowadza dodatkowy wymóg, aby zarówno statut organizacji jak i jej faktyczna działalność prowadzona była w zakresie działań pożytku publicznego donoszących się do zaspokajania różnorodnych potrzeb osób starszych.

Dwa poziomy szczegółowości definicji

Ustawowa definicja organizacji senioralnej, która jest potrzebna w wielu dziedzinach badania potrzeb, realizacji i finansowania projektów adresowanych do osób starszych i ich organizacji jest jednak wciąż niewystarczająca do zastosowania jej do określenia parytetów udziału poszczególnych grup organizacji w Obywatelskim Parlamencie Seniorów.

Punktem wyjścia jest oczywiście definicja ustawowa, ale do celu naboru do OPS potrzebne są dalsze kryteria selekcyjne dobór organizacji najszerzej reprezentujących środowiska osób starszych, poprzez określenie dodatkowych kryteriów takich jak zasięg terytorialny, liczba członków, czasokres działania itp. Trwają społeczne konsultacje w tym zakresie.

W styczniu 2016 r. Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów na posiedzeniu plenarnym z udziałem prezydium komisji problemowych OPS dokona analizy wyników konsultacji i zaopiniuje ostateczny projekt definicji ustawowej jak również dodatkowych kryteriów wewnętrznej selekcji i ustalania parytetów w naborze członków nowego Obywatelskiego Parlamentu Seniorów 2016.

Oczekujemy, iż sejmowa Komisja Polityki Senioralnej wyda opinię nt przedłożonej propozycji, a następnie uruchomi procedurę legislacyjną zmierzającą do dokonania odpowiednich zmian w którejś z wymienionych ustaw.

*Krystyna Lewkowicz
Przewodnicząca OPS*

Biorąc udział w bardzo uroczystej konferencji z okazji Jubileuszu X.lecia Ursynowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (24.11.2015 r.), a zarazem nie chcąc powtarzać tych samych słów uznania, gratulacji i podziękowań wielokrotnie już w tym dniu wypowiedianych przez liczne grono gości oficjalnych pod adresem władz SGGW, słuchaczy Ursynowskiego UTW i Pani Prezes Elżbiety Rubinstein, postanowiłam opowiedzieć zebranym anegdotę, którą napisało życie, zaczynając od tezy, iż zapewne nikt z obecnych na tej uroczystości nie ma świadomości, jak wielkie zasługi ma ten Uniwersytet dla powstania Uniwersytetu Trzeciego Wieku Szkoły Głównej Handlowej.

Otóż, w maju 2006 r. ówczesna Prorektor SGH ds. nauczania i studentów Pani prof. Maria Romanowska brała udział w konferencji naukowej zorganizowanej na terenie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW) na Ursynowie, poświęconej ofercie edukacyjnej warszawskich uczelni.

Wróciwszy z niej zaaferowana, poprosiła mnie do siebie na rozmowę i zapytała:

- Czy pani wie, co zrobili w SGGW?
- Nie wiem, Pani Rektor.

– Założyli Uniwersytet Trzeciego Wieku dla seniorów! Bardzo mi się ta inicjatywa spodobała i też chcę taki mieć w Szkole Głównej Handlowej!

Taka jest geneza powstania Uniwersytetu Trzeciego Wieku SGH, za co należą się podziękowania władzom i słuchaczom z Ursynowskiego UTW przy SGGW!

A na poważnie...

Oczywiście największe zasługi w powstaniu naszego Uniwersytetu ma pomysłodawczyni tego projektu Pani prof. Maria Romanowska, dziś Członek Honorowy UTW SGH.

Cóż można było innego dalej zrobić jak szybko pozyskać grono entuzjastów tego pomysłu, czyli zwołać zebranie założycieli, opracować niezbędne dokumenty założycielskie i złożyć wniosek do sądu

w spr. wpisania stowarzyszenia UTW SGH do Krajowego Rejestru Sądowego.

Inicjatywie kształcenia w SGH seniorów dał zielone światło ówczesny Rektor SGH prof. Adam Budnikowski, oferując wszechstronną pomoc Uczelni w organizacji UTW, w tym możliwość posługiwania się logotypem uczelni o ponad 100-letniej historii i tradycji, udostępnieniem całej infrastruktury naukowej, zaplecza socjalnego, sportowego i rekreacyjnego uczelni, możliwości korzystania przez słuchaczy UTW SGH z biblioteki i czytelni SGH itp.

Niezwykłej życzliwości i pomocy w codziennych problemach tworzenia i funkcjonowania UTW SGH doznaliśmy ze strony ówczesnego Kanclerza SGH dr Piotra Wachowiaka – dziś także członka Honorowego UTW SGH.

W skład założycieli UTW SGH weszły tak znakomite osoby jak Pani prof. Anna Karmańska, prof. Piotr Błędowski, który do dziś pełni funkcję Przewodniczącego Rady Naukowej UTW SGH, dr Joanna Chabiera, Katarzyna Wachowiak i inni pracownicy Uczelni oraz członkowie Stowarzyszenia Absolwentów SGH.

Później wypadki potoczyły się błyskawicznie.

Już 11 sierpnia 2006 roku UTW SGH zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, czyli uzyskało osobowość prawną.

To tempo zaskoczyło nieco samych organizatorów, którzy musieli zmierzyć się z wyzwaniem czy UTW SGH ma szansę ruszyć z programem od nowego roku akademickiego czy też dopiero od lutego 2007 r.

Znowu samo życie napisało dalszy scenariusz.

Nie wiadomo jakim sposobem informacja o powstaniu Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy SGH obiegła lotem błyskawicy całą Warszawę.

Mimo wakacji i bez żadnej akcji informacyjno-marketingowej, do tymczasowej siedziby, maleńkiego pokoiku użytkowanego przez inną komórkę SGH, zaczęły zgłaszać się tłumy chętnych. W ciągu pierwszych dwóch tygodni rekrutacji przyjeśliśmy do

UTW SGH 420 słuchaczy. Nie można było zawieźć chętnych do studiowania w UTW SGH.

Musieliśmy niestety zamknąć listę studentów I roku UTW SGH z obawy czy zdołamy zapewnić instruktorów, lektorów i innych prowadzących zajęcia dodatkowe, na które zapotrzebowanie okazało się ogromne. Każdy słuchacz UTW SGH chciał uczestniczyć średnio w 2,5 dodatkowych zajęciach fakultatywnych, co dawało zapotrzebowanie ponad 1000 osobo/miejsc.

To przesądziło o kolejnym przyspieszeniu. Przez wakacje został opracowany program na I semestr, a w październiku odbyła się inauguracja I roku akademickiego 2006/2007 UTW SGH. Wszyscy organizatorzy pracowali społecznie nie licząc czasu i trudów.

Od razu ruszyły dwie linie programowe wykładów plenarnych, lektoraty, kursy komputerowe, zajęcia fizyczne, usprawniające, rehabilitacyjne, kulturalne, turystyczne itp.

Kolejnych chętnych zapisywaliśmy na listę rezerwową, która szybko osiągnęła ponad 200 nazwisk i została rozładowana dopiero w drugim roku akademickim UTW SGH.

Sprzyjało nam niezwykle zaangażowane grono założycieli oraz przychylność władz rektorskich SGH.

Co ważne w gronie założycieli UTW SGH znalazły się także dwie studentki SGH Pani Katarzyna Łyszczarz i Pani Paulina Sojczyńska, które niezwłocznie i skutecznie przystąpiły do werbunku wolontariuszy do pracy z seniorami.

Reakcja studentów SGH, a także młodych doktorantów i pracowników naukowych także była miłym zaskoczeniem, bo entuzjastycznie odnieśli się do pomysłu rozszerzenia oferty edukacyjnej uczelni na kształcenie seniorów i deklarowali prowadzenie zajęć z seniorami na zasadzie wolontariatu.

Wśród słuchaczy UTW SGH było liczne grono absolwentów SGPiS/SGH, byłych pracowników jak również rodziców i krewnych aktualnych pracowników SGH, zaś w gronie wykładowców, instruktorów, lektorów – ich wnuczkowie i dzieci.

Ta międzypokoleniowa wymiana ról od początku wszystkim się spodobała, uznali pomysł uniwersytetu dla seniorów za wspaniałą inicjatywę.

Praca z osobami starszymi dawała im wiele satysfakcji, a ponadto szanse sprawdzenia się w roli wykładowców akademickich, lektorów, instruktorów komputerowych, zebrania doświadczeń edukacyjnych, pedagogicznych itp.

Z czasem zostało zawarte stałe Porozumienie z Samorządem Studentów SGH w spr. współpracy w realizacji programu edukacyjnego UTW SGH, a praca w Uniwersytecie mogła być zaliczana na poczet praktyk studenckich dla kierunków pedagogicznych, a także do promocyjnej punktacji zaangażowania społecznego studentów branego po uwagę przy przyznawaniu stypendiów, stażów, praktyk zagranicznych itp. świadczeń.

Także na zasadzie odrębnego Porozumienia zawartego ze Stowarzyszeniem Absolwentów SGH, jego członkowie mogą brać udział w wykładach UTW SGH.

Dziesięcioletnia historia UTW SGH obfitowała zarówno w ważne wydarzenia uczelniane jak i wiele innych inicjatyw ogólnowarszawskich, a nawet ogólnopolskich, w wyniku czego nasz Uniwersytet szybko uzyskał w środowisku UTW pozycję lidera.

Wspólnie z innymi warszawskimi Uniwersytetami Trzeciego Wieku zakładaliśmy Komisję Dialogu Społecznego ds. UTW, ciało doradcze Prezydenta m. st. Warszawy, później Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku, dziś skupiające 150 krajowych i zagranicznych UTW.

Organizowaliśmy wspólnie z Posłem Michałem Szczerbą unikalne w świecie imprezy dla seniorów „Dzień UTW na Torze Wyścigów Konnych” na Służewcu, ogólnopolskie kongresy UTW, imprezy naukowe, konkurs srebrnej gospodarki, cykliczny konkurs na „Wielką Osobowość UTW”, wydawaliśmy własne wydawnictwa, organizowaliśmy grupowe wyjazdy zagraniczne, krajowe, koła zainteresowań itp.

UTW SGH jest laureatem licznych konkursów grantowych, a także jedynym w Polsce beneficjentem międzynarodowego Certyfikatu ISO 9001:2008 w zakresie Systemu Zarządzania Jakością.

Tymczasem przed nami rok 2016, w którym kończy się kolejny trzyletni kontrakt z Miastem, a także okres ważności certyfikatu ISO.

Czeka nas więc kolejny audit recertyfikacyjny ISO, a także opracowanie nowego trzyletniego projektu grantowego na konkurs Miasta. Każdy kto ma w tym zakresie pomysły i chciałby się zaangażować w jego opracowanie, a także ewentualnie poprowadzić taki projekt serdecznie zapraszamy.

Tworzymy też program obchodów naszego jubileuszu 10. lecia (2006-2016).

Naszym dokonaniom w tym okresie poświęcimy specjalne jubileuszowe wydanie Panoramy.

Z podziękowaniem za 10 lat wspólnej działalności

Krystyna Lewkowicz
Prezes UTW SGH od 2006 r.

Wykłady plenarne

W semestrze wiosennym 2015/2016 r. zapraszamy słuchaczy UTW SGH na nowy cykl wykładów z dziedziny ochrony i promocji zdrowia oraz bieżących wydarzeń senioralnych.

Prowadzić je będzie prof. dr hab. n. med. Janusz Szymborski (na zdjęciu), ekspert Rządowej Rady Ludnościowej, Wiceprzewodniczący Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, a od listopada 2015 r. także Wiceprezes UTW SGH.



Tematyka wykładów:

- ❖ **Postępy kardiologii i kardiologii w Polsce – perspektywa zdrowia publicznego**
- ❖ **Choroby naczyń mózgowych, tętnic i żył obwodowych w starzejącym się społeczeństwie**
- ❖ **Możliwości rehabilitacji pacjentów z chorobami układu krążenia – NFZ, ZUS**

❖ **Obywatelski Parlament Seniorów: geneza, przebieg I Sesji, bieżąca działalność, perspektywy**

❖ **Aktywność społeczna seniorów – co to znaczy? Europejskie indeksy i rankingi**

❖ **Kondycja zdrowotna osób starszych w świetle badań GUS w kontekście prognozy demograficznej GUS 2014-2050**

❖ **Czy Polska kocha swoje dzieci i dlaczego ta kwestia interesuje seniorów?**

Wykłady organizowane i finansowane są przez Fundację „Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku”. Mogą być również zrealizowane w innych UTW będących członkami OP UTW.

Zainteresowane wykładami Uniwersytety prosimy o kontakt z biurem Fundacji „OP UTW” biuro@fundacjaoputw.pl

Warsztaty fotograficzne

Zapisy na warsztaty fotograficzne dla zaawansowanych miłośników fotografii, prowadzone dla słuchaczy UTW SGH przez Pana Wojciecha Wełnickiego, o których pisaliśmy w poprzednim numerze Panoramy, przyjmuje Sekretariat UTW SGH, p. 208 w budynku A.

Zapraszamy!

Warsztaty dla opiekunów osób niesamodzielných

Od Redakcji: Kontynuując projekt Fundacji „OP UTW” pt. Systemowe wsparcie dla osób niesamodzielných i ich opiekunów, w lutym i marcu 2016 r. w auli głównej SGH odbędzie się prezentacja zagadnień oraz wybranych metod wspomagania osób niesamodzielných i ich opiekunów. Dokładny termin będzie podany w Programie zajęć.

Uczestnicy warsztatów otrzymają m.in. „Poradnik dla osób niesamodzielných i ich opiekunów”.





Dr nauk o zdrowiu Elżbieta Szwalkiewicz, współautorka Poradnika dla osób niesamodzielnych i ich opiekunów, Przewodnicząca Koalicji Na Pomoc Niesamodzielnym

Potrzeby osób starszych

Nasze życie to nieustanne zaspokajanie potrzeb i to nie tylko tych biologicznych związanych z oddychaniem, odżywianiem, wydalaniem i poruszaniem się ale także potrzeb duchowych i społecznych. Wśród nieograniczonej różnorodności potrzeb najistotniejsze dla przeżycia są tzw. potrzeby podstawowe, które charakteryzują się tym, że:

- ❖ człowiek instynktownie domaga się ich zaspokojenia,
- ❖ ich niezaspokojenie wywołuje chorobę, wyniszczenie i śmierć,
- ❖ ich zaspokojenie działa terapeutycznie i leczy chorobę wywołaną brakiem,
- ❖ ciągłość zaopatrzenia zapobiega chorobie,
- ❖ człowiek zdrowy, zaspokojony nie wykazuje tych braków.

Każdy człowiek, zdrowy czy chory, ma dwie możliwości zaspokajania swoich potrzeb, albo przez aktywność własną, albo przez aktywność innych ludzi, której efektywność zależy od wiedzy i umiejętności. System ochrony zdrowia i postęp naukowy w medycynie wpływa na wydłużanie trwania życia. Konsekwencją jest wzrost zagrożenia chorobami przewlekłymi skutkującymi niepełnosprawnością i związaną z tym koniecznością zapewnienia opieki tej grupie osób. Mimo, że rodzimy się z wrodzoną zdolnością do samoopieki to mamy poważne trudności w radzeniu sobie z chorobą własną lub swoich bliskich gdy do opieki nad nimi czujemy się zobowiązani prawem i sumieniem.

Jak żyć ze swą chorobą, jak sobie radzić z codziennymi wyzwaniami w zakresie samoopieki, na

co zwracać szczególną uwagę by nie niweczyć efektów leczenia, jak zapobiegać skutkom długotrwałej choroby ograniczającej lub uniemożliwiającej samodzielne funkcjonowanie. To najczęstsze pytania z jakimi borykają się osoby niesamodzielne i ich opiekunowie.

Utrata samodzielności życiowej z powodu choroby, urazu lub sędziwego wieku i uzależnienie od innych osób to ogromne cierpienie i koniec dotychczasowego schematu życia. Lustrzanym odbiciem, tego poczucia utraty wszystkiego co ważne, jest cierpienie opiekuna. On także musi zrezygnować z dotychczasowej codziennej aktywności i podjąć trud opieki. Opiekun doświadcza poczucia osamotnienia, bezradności, braków finansowych i pogarszania się stanu własnego zdrowia. Chory i niesamodzielny senior by godnie żyć potrzebuje spolegliwej opieki a opiekun potrzebuje wsparcia instytucji publicznych by tę opiekę sprawować. Niezbędne są: wsparcie finansowe, wypożyczalnie sprzętu wspomagającego codzienną pielęgnację i kompensującego utraconą sprawność ruchową, szkolenie umiejętności pielęgnacyjnych, system teleopieki, dostęp do refundowanych środków pielęgnacyjnych i produktów chłonnych ale także urlop w celu osobistego sprawowania opieki i urlop wytchnieniowy.

Bez opieki nieformalnej (rodzinnej) żadne państwo nie świecie nie jest w stanie zabezpieczyć swych niesamodzielnych obywateli i z tego powodu także Polska nie może w swej polityce społecznej zapominać o osobach sprawujących nieformalną, pozazawodową opiekę, szczególnie że większość z pośród nich to seniorzy. Niestety w naszym kraju nadal brakuje systemu kompleksowego koordynowanego wsparcia dla niesamodzielnych obywateli, którzy błądzą między instytucjami pomocy społecznej i ochrony zdrowia. W ramach Senackiej Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej zakończyła się trwająca kilka lat praca nad projektem ustawy o pomocy osobom niesamodzielnym.

Projekt ustawy został przekazany na ręce Ministra Pracy i Polityki Społecznej do dalszego procedowania. Debata społeczna tocząca się wokół tego projektu potwierdza pilną konieczność kontynuowania procedur legislacyjnych i uchwalenia ustawy o pomocy osobom niesamodzielnym. Polscy seniorzy, którzy potrzebują opieki oraz seniorzy sprawujący opiekę potrzebują i z nadzieją oczekują systemowego wsparcia państwa.

dr n. o zdrowiu Elżbieta Szwalkiewicz



Współpraca. Oto prawdziwy przełom w medycynie.

Janssen to firma farmaceutyczna należąca do koncernu Johnson&Johnson, koncentrująca swoje działania na zaspokajaniu najważniejszych potrzeb medycznych współczesnego świata w kluczowych obszarach terapeutycznych: onkologii, neurobiologii i psychiatrii, chorób zakaźnych, chorób układu sercowo-naczyniowego i chorób metabolicznych.

Branża medyczna nie ma czasu do stracenia. Poszukujemy najbardziej twórczych umysłów we wszystkich dziedzinach, aby razem rozwiązywać problemy w obszarze wyzwań medycznych. Naszym celem jest leczenie pacjentów, rozwijanie innowacyjnych leków oraz poprawa jakości życia.

Aby dowiedzieć się więcej o firmie Janssen, odwiedź www.janssen.pl

janssen 

Współpraca firmy Janssen z Uniwersytetami Trzeciego Wieku

W obliczu wyzwań polityki senioralnej oraz zagadnień związanych ze zdrowiem osób starszych firma Janssen nawiązała współpracę z Uniwersytetami Trzeciego Wieku.

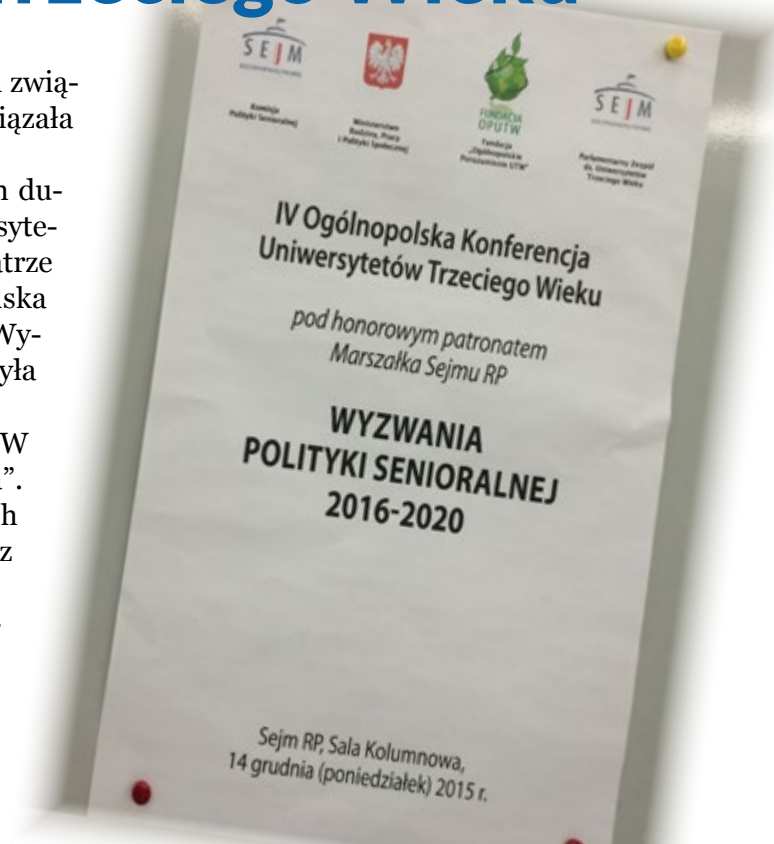
W ramach tej współpracy wsparto organizację dwóch dużych konferencji. Pierwszą z nich był II Kongres Uniwersytetów Trzeciego Wieku, który miał miejsce 30 marca w Teatrze Narodowym w Warszawie. Drugim była IV Ogólnopolska Konferencja Uniwersytetów Trzeciego wieku na temat Wyzwań polityki senioralnej w latach 2016-2020, która odbyła się 14 grudnia w Sejmie Rzeczypospolitej.

Ponadto, w ramach współpracy firmy Janssen z OP UTW realizowany jest projekt pod nazwą „Akademia Zdrowia”. To cykl wykładów poruszających tematykę kluczowych współczesnych wyzwań zdrowotnych prowadzonych przez wybitnych ekspertów.

Po każdym z wykładów prelegenci przygotowywali artykuły o tej samej tematyce, które zostały opublikowane w Panoramie Uniwersytetu Trzeciego Wieku SGH.

Wśród prelegentów i autorów znaleźli się następujący specjaliści i tematy: dr Leszek Borkowski i kwestia wyzwań w onkologii, dr Jakub Gierczyński i hematologia onkologiczna, dr Mariusz Gujski i system zdrowia publicznego oraz dr Ewa Szymańska-Garbacz w temacie wyzwań w diabetologii.

Wykłady cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem, w związku z czym projekt będzie rozwijany w 2016 roku.



Podaruj **1%** swojego podatku

Uniwersytetowi Trzeciego Wieku SGH

Uniwersytet Trzeciego Wieku Szkoły Głównej Handlowej posiada status organizacji pożytku publicznego, działającej non profit, co oznacza prawo do otrzymywania darowizn w postaci odpisów 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Jak co roku zwracamy się więc do naszych słuchaczy, ich rodzin, współpracowników, wykładowców i przyjaciół aby przy rocznym rozliczeniu podatku na formularzu PIT, dokonali w odpowiedniej rubryce darowizny na rzecz UTW SGH w wysokości 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych.

Wymaga podkreślenia, iż darowizna 1% podatku w najmniejszym stopniu nie umniejsza dochodów podatnika, a dokonywana jest z części podatku należnej urzędowi skarbowemu.

Wystarczy w odpowiedniej rubryce PIT 37 lub PIT 38 wpisać numer KRS, pod którym zarejestrowany jest UTW SGH. To numer 0000 **261 914**.

Darowizny mogą także dokonać emeryci i renciści, pod warunkiem wypełnienia formularza PIT.

Darowizny przeznaczane są wyłącznie na cele statutowe UTW SGH, tj. na rozszerzenie oferty programowej dla słuchaczy UTW SGH.

Z góry wszystkim darczyńcom serdecznie dziękujemy!

W imieniu Zarządu UTW SGH
Krystyna Lewkowicz

Komitet Obchodów X lecia UTW SGH

Mamy przyjemność poinformować słuchaczy UTW SGH, iż

J. M. Rektor SGH prof. dr hab. Tomasz Szapiro

objął Patronat Honorowy nad obchodami X.lecia naszego Uniwersytetu, zaś w skład Komitetu Honorowego zechcieli wejść:

Prof. dr hab. Piotr Błędowski

Prof. dr hab. Maria Romanowska

Doc. dr hab. Piotr Wachowiak

Zapraszamy wolontariuszy i wszystkich chętnych aby zaangażowali się w przygotowania do uroczystości jubileuszowej która odbędzie się w Szkole Głównej Handlowej 1 czerwca 2016 roku.

Redaktor Naczelna: Krystyna Lewkowicz

DTP: ScanSystem.pl Ewa Szelażyńska

Zdjęcia: Miłosz Sałaciński, freeimages.com/ Zsuzsa N.K.

Zdjęcie na okładce: Miłosz Sałaciński

Korekta i współpraca redakcyjna: Media Servis&Consulting sp. o.o

Adres Redakcji: ul. Rakowiecka 24, 02-554 Warszawa

Telefon: 22 564 98 10, 22 564 98 38

e-mail: utw@sgh.waw.pl

www.sgh.waw.pl/universytet-trzeciego-wieku

Wersja elektroniczna Panoramy UTW SGH na:

www.sgh.waw.pl i www.fundacjaoputw.pl

*Niech Nowy Rok 2016
przyniesie Państwu
poczucie bezpieczeństwa i pokoju
dając siłę realizacji:*

*Marzeń, o które warto walczyć,
Radości, którymi warto się dzielić,
Przyjaciół, z którymi warto być,
i Nadziei bez której nie da się żyć.
Niech każdy dzień Nowego Roku
będzie słoneczny i ciepły.*

Z serdecznościami

Zarząd UTW SGH



